

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL L. K. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. rugsėjo 27 d. Nr. 242-407

Vilnius

Lietuvos bankas gavo L. K. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. balandžio 3 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo sugadinta pareiškėjai priklausanti transporto priemonė „Honda Accord Tourer“. Pareiškėja kreipėsi į draudiką, kaip į eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę apdraudusios Lenkijoje veiklą vykdančios draudimo įmonės PZU S. A. atstovą pretenzijoms nagrinėti, prašydama išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Honda Accord Tourer“ dėl 2017 m. balandžio 3 d. įvykio padarytą žalą.

Draudiko ekspertas atliko dėl 2017 m. balandžio 3 d. įvykio sugadintos transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ apžiūrą ir sugadinimus užfiksavo Transporto priemonės techninės apžiūros akte. Transporto priemonės techninės apžiūros akte buvo pažymėta, kad automobilio sugadinimai buvo įvertinti, išoriškai apžiūrint automobilį, ir kad yra galimi papildomi automobilio sugadinimai. Draudiko ekspertas 2017 m. balandžio 11 d. raštu pareiškėją informavo, kad įvertinus automobilio apžiūros metu užfiksuotus sugadinimus ir jų pobūdį buvo nustatytos 4 724,34 Eur transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidos.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko nustatytu transporto priemonės remonto išlaidų dydžiu, kreipėsi į UAB „Klasera“, kad būtų įvertinti transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ sugadinimai. 2017 m. balandžio 24 d. draudikui pateiktoje UAB „Klasera“ sudarytoje Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitoje Nr. 17-0081 (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos be PVM yra 6 851,58 Eur, o su PVM – 8 290,41 Eur.

Draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, kreipėsi į tris remonto įmones: UAB „Akstė-servisas“, UAB „Inchape Motors“ ir K. Čėsnos IĮ „Koralas“, kad būtų nustatyta transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto kaina. UAB „Akstė-servisas“ sudarytoje automobilio „Honda Accord Tourer“ remonto sąmatoje nurodyta, kad remonto išlaidos yra 3 995,09 Eur, UAB „Inchape Motors“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje – 5 663,72 Eur, o K. Čėsnos IĮ „Koralas“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad automobilį galima suremontuoti už 6 145,73 Eur.

Draudikas pareiškėją 2017 m. gegužės 4 d. raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas pareiškėjai išmokėti 6 187,92 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2017 m. balandžio 3 d. įvykio padarytą žalą. Draudikas nurodė, kad draudimo išmoką (6 187,92 Eur) sudaro šios išlaidos: 5 663,72 Eur už automobilio remontą, 54,45 Eur už automobilio transportavimą iš eismo įvykio vietos, 19,75 Eur už taksi paslaugas, 130 Eur už UAB „Autofora“ sudarytą defektų aktą, kuriame nurodyta būtinų remonto darbų, kad veiktų automobilio elektronika, kaina, ir 312 Eur už pakaitinio automobilio „Peugeot 508“ nuomą. Draudikas 2017 m. gegužės 4 d. rašte nurodė nesutinkantis su pareiškėjos reikalavimu atlyginti 98,03 Eur turto vertintojo samdymo išlaidas.

Pareiškėja nesutiko su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka. Kreipimesi į Lietuvos banką ji tvirtino, kad pagrįstai kreipėsi į UAB „Klasera“, kad būtų įvertintas sugadintas automobilis, nes neturėjo lėšų jį remontuoti, kol nėra išmokėta draudimo išmoka, ir neturi kompetencijos įrodyti draudiko eksperto neužfiksuotų papildomų sugadinimų.

Pareiškėja pabrėžė, kad draudikas jai pateikė pasiūlymą atlikti automobilio „Honda Accord Tourer“ remontą ir remonto metu nustatyti paslėptus automobilio sugadinimus. Pareiškėja teigia neturinti lėšų automobilio remontui, kol nėra išmokėta draudimo išmoka, be to, draudiko nustatytos žalos dydis yra ginčytinas. Pareiškėja nurodė, kad draudikas atsisakė išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią visas pareiškėjos patirtas išlaidas ir Vertinimo ataskaitoje nurodytą nuostolį. Pareiškėja taip pat teigė, kad draudikas nenurodė jokių teisės aktų, kuriais remdamasis atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidas su PVM. Pareiškėja teigė, kad draudikas išmokėjo draudimo išmoką, tačiau nėra aišku, kaip ji buvo apskaičiuota, nes draudikas nesirėmė nei paties nustatytomis 4 724,34 Eur transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidomis, nei Vertinimo ataskaitoje nurodyta automobilio remonto kaina. Be to, draudiko nustatyta 4 724,34 Eur automobilio remonto kaina buvo perskaičiuota tik pareiškėjai pateikus Vertinimo ataskaitą.

Remdamasi kreipimesi į Lietuvos banką nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią visas pareiškėjos dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio patirtas išlaidas, Vertinimo ataskaitoje nurodytą nuostolio sumą, pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sumą bei dėl pareiškėjos prašymo išnagrinėti vartojimo ginčą registruotu paštu siuntimo pareiškėjos patirtas išlaidas.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punkte nurodyta, kad draudimo išmoka gali būti apskaičiuojama pagal nukentėjusio trečiojo asmens realiai patirtas dėl eismo įvykio sugadintos transporto priemonės remonto išlaidas arba teoriniu skaičiavimo būdu. Draudiko teigimu, tuo atveju, kai nukentėjęs trečiasis asmuo dėl eismo įvykio automobilio neremontuoja, draudimo išmoka yra apskaičiuojama, įvertinus būtinas automobilio remonto išlaidas be PVM. Taisyklėse nustatyta, kad būtinos automobilio remonto išlaidos yra apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių įkainius, atitinkančius technologijos lydį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais. Draudikas nurodė, kad teoriniu būdu apskaičiuoti automobilio remonto išlaidas sudėtingiau, nes paprastai tokiais atvejais nėra galimybės nustatyti visų automobilio defektų (automobilis nėra ardomas), taip pat nėra galimybės tiksliai įvertinti automobilio remonto išlaidų, nes jos apskaičiuojamos pagal vidutinius įkainius.

Draudikas teigė, kad sugadinto automobilio apžiūros metu pareiškėjos atstovui buvo pateiktas susipažinti automobilio apžiūros aktas, kuriame draudiko ekspertas nurodė automobilio sugadinimus. Faktą, kad akte pateikti duomenys yra teisingi, pareiškėjos atstovas patvirtino savo parašu. Draudikas pabrėžė, kad išorinės automobilio sugadinimų apžiūros metu transporto priemonė nebuvo ardoma. Draudiko teigimu, nukentėjęs trečiasis asmuo privalo draudikui sudaryti galimybę atlikti papildomą automobilio apžiūrą, išaiškėjus paslėptiems automobilio sugadinimams. Tokiu atveju atliekama papildoma automobilio apžiūra ir sudaromas paslėptų sugadinimų apžiūros aktas.

Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad draudikas turi teisę nustatyti nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį, vadovaudamasis įmonių, turinčių teisę remontuoti sugadintą turtą, nurodytomis turto remonto kainomis. Draudikas nurodė, kad, vadovaudamasis Taisyklių 13 punkto nuostatomis, kreipėsi į tris rinkoje veikiančias automobilių remonto įmones, kurios turi ilgametę patirtį ir kuriose dirba aukštos kvalifikacijos specialistai, kad būtų pateikti transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidų skaičiavimai pagal tų remonto įmonių nustatytus darbų ir detalių įkainius. Draudiko teigimu, remiantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis, buvo apskaičiuota 5 663,72 Eur vidutinė automobilio „Honda Accord Tourer“ remonto kaina, pasirenkant antrą pagal dydį (vidurinį) UAB „Inchcape Motors“

pasiūlymą remonto darbams atlikti. Be to, buvo priimtas draudiko sprendimas išmokėti 2017 m. balandžio 11 d. rašte nurodytas pareiškėjos dėl 2017 m. balandžio 30 d. įvykio patirtas papildomas išlaidas.

Įvertinęs 2017 m. balandžio 24 d. gautą UAB „Klasera“ parengtą Vertinimo ataskaitą, draudikas nusprendė ja nesivadovauti, nes joje nurodyta transporto priemonės remonto kaina (6 851, 58 Eur) nėra pagrįsta jokiais realiais skaičiavimais. Draudikas pabrėžė, kad Vertinimo ataskaitoje nurodytos automobilio remonto darbų kainos buvo nustatytos paties turto vertintojo, neatsižvelgiant į rinkos kainas, be to, nebuvo pateikta jokių remonto išlaidas pagrindžiančių įrodymų. Draudikas nurodė, kad „laikosi pozicijos, jog rinkoje automobilį galima suremontuoti pigiau, todėl ataskaitoje nurodomos, tačiau nepagrindžiamos kainos, negali būti vertinamos.“

Draudikas pabrėžė, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisinius santykius reglamentuojantys teisės aktai nenumato draudiko pareigos draudimo išmoką apskaičiuoti būtent pagal turto vertinimo ataskaitos duomenis. Be to, turto vertinimo ataskaita neturi išankstinės įrodomosios galios. Draudikas nurodė, kad tarp turto vertintojo nustatytų transporto priemonės remonto išlaidų (6 851,58 Eur) ir UAB „Inchcape Motors“ nurodytos automobilio remonto kainos (5 663,72 Eur) yra 1 187,86 Eur skirtumas, kuris gali susidaryti dėl rinkoje vyraujančių skirtingų automobilio remonto kainų. Draudikas teigimu, pareiškėja nepateikė jokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidos būtų didesnės, nei nurodyta UAB „Inchcape Motors“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje.

Draudikas teigia, kad teisingai ir užtikrindamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo įgyvendinimą įvertino transporto priemonei padarytą žalą (5 663,72 Eur). Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas konstatavo, kad draudimo išmoka, atlyginanti dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio transporto priemonei „Honda Accord Tourer“ padarytą žalą, buvo apskaičiuota tinkamai ir laikantis teisės aktų reikalavimų.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, (toliau – Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio metu transporto priemonei „Honda Accord Tourer“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas ir dėl šio įvykio patirtas papildomas išlaidas, nustatymo, pareiškėjos reikalavimo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonės remonto išlaidas su PVM, ir reikalavimo atlyginti turto vertinimo samdymo išlaidas, taip pat dėl pareiškėjos prašymo išnagrinėti vartojimo ginčą registruotu paštu siuntimo pareiškėjos patirtas išlaidas pagrįstumo.

Dėl draudiko nustatytos draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio transporto priemonei „Honda Accord Tourer“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio pagrįstumo

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti tai, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDI) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13

punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja, remdamasi UAB „Klasera“ sudarytos Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Honda Accord Tourer“ 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Draudikas, siekdamas nuginkčyti turto vertinimo ataskaitą, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Aksstė-servisas“, UAB „Inchape Motors“ ir K. Čėsnos IĮ „Koralas“ pateikta informacija apie transporto priemonės remonto kainą.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto kaina – 6 851,58 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Aksstė-servisas“ nurodė, kad transporto priemonę suremontuotų už 3 995,09 Eur (be PVM); UAB „Inchape Motors“ – už 5 663,72 Eur (be PVM), o K. Čėsnos IĮ „Koralas“ – už 6 145,73 Eur (be PVM).

Vertinant pareiškėjos reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, kurioms priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Draudiko pateiktos UAB „Aksstė-servisas“, UAB „Inchape Motors“ ir K. Čėsnos IĮ

„Koralas“ sudarytos remonto sąmatos patvirtina, kad transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2017 m. balandžio 3 d. įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų automobilio remonto išlaidų. Taigi, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidų dydį, vadovavosi CK 6.38 straipsnio straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Svarbu pažymėti, kad UAB „Inchape Motors“ nustatyta 5 663,72 Eur (be PVM) automobilio remonto kaina yra lygi Vertinimo ataskaitoje nurodytų išlaidų ir draudiko surinktose remonto įmonių sąmatose nurodytų transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidų vidurkiui (5 664,03 Eur). Pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad UAB „Inchape Motors“ nustatytos automobilio „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidos buvo apskaičiuotos, nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. UAB „Inchape Motors“ automobilio remonto išlaidas įvertino, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120/2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos 14 punktu, kuriame įtvirtintas transporto priemonių atkūrimo išlaidų nustatymo principas iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatą dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Be to, pažymėtina, kad UAB „Inchape Motors“ sudaryta transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto sąmata yra objektyvus įrodymas, patvirtinantis, kad nurodytą kainą automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, darytina išvada, kad UAB „Inchape Motors“ nurodytos 5 663,72 Eur (be PVM) remonto išlaidos atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką neginčijo UAB „Inchape Motors“ nustatytos kainos atitikties Taisyklių 15 punkto nuostatomis ir tikslios žalos nustatymo sąlygoms (CK 6.251 straipsnis). Siekdama nuginčyti draudiko pagal remonto įmonės sudarytą automobilio remonto sąmatą apskaičiuotą žalą, pareiškėja iš esmės tik teigė, kad draudimo išmokos nustatymas pagal remonto įmonių nurodytas transporto priemonės remonto išlaidas yra nepagrįstas, nes nukentėjęs trečiasis asmuo po įvykusio eismo įvykio gali neturėti pakankamai lėšų remontui, be to, praranda teisę į remontuojant automobilį išaiškėjusių papildomų sugadinimų remontą atlyginančią draudimo išmoką.

Vertinant pareiškėjos argumentus, pažymėtina tai, kad Taisyklių 42.2.3 papunktyje nustatytos draudimo išmokos mokėjimo sąlygas, kai nukentėjęs trečiasis asmuo pasirenka draudimo išmokos, apskaičiuotos pagal patirtas remonto išlaidas, mokėjimo būdą. Taisyklių 42.2.3 papunktyje nustatyta, kad tuo atveju, jei sugadintas turtas remontuojamas, draudimo išmoka nukentėjusio trečiojo asmens pageidavimu perduama tiesiogiai turtą remontavusiai įmonei arba į nukentėjusio trečiojo asmens nurodytą jo ar kito asmens sąskaitą banke. Todėl, remiantis nurodyta draudimo išmokos mokėjimo sąlyga, manytina, kad pareiškėja nepagrįstai teigia, kad dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio sugadintos transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remontas yra negalimas, kol nėra išmokėta draudimo išmoka, atlyginanti dėl eismo įvykio automobiliui padarytą žalą.

Vertinant pareiškėjos argumentus dėl paslėptų automobilio sugadinimų remonto, pažymėtina, kad Taisyklių 43 papunktyje nustatyta, kad jeigu eismo įvykio metu sugadintą turtą planuojama pradėti remontuoti iki draudimo išmokos mokėjimo, turto remonto būdas, sąlygos, įmonė, kurioje numatoma remontuoti sugadintą turtą, ir remonto sąmata turi būti iš anksto iki remonto suderinti su atsakingu draudiku. Šie reikalavimai netaikomi tuo atveju, jei turtas remontuojamas atsakingo draudiko rekomenduotoje remonto įmonėje (Taisyklių 44 punktas). Atkreiptinas dėmesys, kad po 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio draudiko eksperto atliktos sugadinto automobilio apžiūros metu sudarytame apžiūros akte taip pat buvo pažymėta, kad,

išaiškėjus paslėptiems transporto priemonės sugadinimams, draudikas turi būti apie juos informuojamas ir paslėptų sugadinimų apimtis ir remonto būdas turi būti suderinti su draudiku prieš šių sugadinimų remontą (minėti duomenys taip pat buvo nurodyti draudiko eksperto pareiškėjai adresuotame 2017 m. balandžio 11 d. rašte). Taigi įvykdęs draudiko nurodytas ir Taisyklėse įtvirtintas automobilio sugadinimų suderinimo su draudiku sąlygas, nukentėjęs trečiasis asmuo pagal Taisyklių 42.2.3 papunkčio nuostatas įgyja teisę į draudimo išmoką, atlyginančią paslėptų automobilio sugadinimų remontą. Darytina išvada, kad pareiškėja nepagrįstai teigia, kad po 2017 m. balandžio 3 d. įvykio draudiko eksperto atliktos transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ apžiūros metu neužfiksuotų automobilio sugadinimų remonto išlaidų dydis galėjo būti įrodytas tik pareiškėjai kreipusis į UAB „Klasera“ dėl vertinimo ataskaitos.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl draudiko sprendimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal UAB „Inchape Motors“ sudarytą automobilio remonto sąmatą pagrįstumo, darytina išvada, kad, atsižvelgiant į tai, jog šioje remonto sąmatoje nurodytos 5 663,72 Eur (be PVM) remonto išlaidos yra lygios Vertinimo ataskaitoje nurodytų ir draudiko surinktuose įrodymuose (remonto sąmatose) įtvirtintų transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidų vidurkiui, taip pat įvertinus tai, kad iš Lietuvos bankui pateiktų įrodymų negalima teigti, kad Vertinimo ataskaitoje nurodytos remonto išlaidos buvo nustatytos vadovaujantis prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, draudimo išmoka, atlyginanti sugadintam pareiškėjos automobilio padarytą žalą, turi būti apskaičiuota pagal UAB „Inchape Motors“ nustatytas 5 663,72 Eur (be PVM) remonto išlaidas. Todėl, remiantis nurodytomis aplinkybėmis, nėra pagrindo pareiškėjos reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjai pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jai priklausančios transporto priemonės iki 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio buvusią būklę, neturėtų atlyginti ir pareiškėjos nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Dėl pareiškėjos reikalavimo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidas su PVM, pagrįstumo

Vertinant pareiškėjos reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobilio „Honda Accord Tourer“ remonto išlaidas su PVM, reikšmingos minėtos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį sąlygas nustatančių Taisyklių 15 punkto nuostatos, kad žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Remiantis Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktais paaiškinimais ir įrodymais, darytina išvada, kad pareiškėja draudikui pateikė reikalavimą mokėti draudimo išmoką, nustatytą ne pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą transporto priemonę į būklę, buvusią iki 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio, o apskaičiuotą pagal UAB „Klasera“ nustatytą transporto priemonės atkūrimo vertę. Taigi pareiškėja pasirinko Taisyklių 42.2.2 papunktyje įtvirtintą draudimo išmokos mokėjimo būdą (jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo sugadinto turto neremontuoja, suma, būtina sugadinto turto remontui, pervedama į nukentėjusio trečiojo asmens

nurodytą jo ar kito asmens sąskaitą banke). Darytina išvada, kad transporto priemonės būtinoms remonto išlaidoms apskaičiuoti turi būti taikomas Taisyklių 15 punktą, kuriame nustatyta, kad jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Atsižvelgiant į šias nuostatas ir į tai, kad draudikui ir Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, galinčių patvirtinti, kad transporto priemonė „Honda Accord Tourer“ buvo suremontuota ir pareiškėja dėl to turėjo išlaidų, darytina išvada, kad draudiko sprendimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei padarytą žalą, kuri buvo apskaičiuota pagal UAB „Inchape Motors“ nustatytas automobilio remonto išlaidas be PVM (5 663,72 Eur), yra pagrįstas.

Dėl pareiškėjos reikalavimo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio patirtas papildomas išlaidas, pagrįstumo

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, nustatyta, kad pareiškėja dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio patyrė šias papildomas išlaidas: automobilio transportavimo iš 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio vietos išlaidas, išlaidas už taksi paslaugas, išlaidas už UAB „Autofora“ defektų akto, kuriame buvo nustatytos būtinos remonto darbų, siekiant užtikrinti automobilio elektronikos veikimą, sudarymą ir pakaitinio automobilio „Peugeot 508“ nuomos išlaidas.

Lietuvos bankui pateiktos UAB „Priekabos“ išrašytos PVM sąskaitos faktūros kopija patvirtina, kad dėl automobilio „transportavimo buvo patirtos 54,45 Eur išlaidos. Pateikti įrodymai taip pat patvirtina, kad dėl 2017 m. balandžio 3 d. suteiktų taksi paslaugų, kurios buvo būtinos, nes pareiškėja prarado galimybę naudotis eismo įvykyje sugadinta transporto priemone, pareiškėja patyrė 19,75 Eur išlaidas. 2017 m. balandžio 21 d. UAB „Autofora“ išrašyta sąskaita faktūra pagrindžia, kad už šios įmonės sudarytą transporto priemonės defektų aktą pareiškėja sumokėjo 130 Eur. E. Juciaus IĮ išrašyta sąskaita faktūra patvirtina, kad už pakaitinio automobilio „Peugeot 508“ nuomą pareiškėja sumokėjo 312 Eur. Taigi pareiškėjos turėtos su eismo įvykyje padaryta žala susijusios papildomos išlaidos iš viso sudarė 516,20 Eur.

Kaip minėta, žalą dėl transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio metu sugadinimo atlyginanti ir pagal UAB „Inchape Motors“ nustatytas automobilio remonto išlaidas be PVM apskaičiuota draudimo išmoka sudaro 5 663,72 Eur. Lietuvos bankui pateikti įrodymai pagrindžia, kad į pareiškėjos nurodytą atsiskaitomąją sąskaitą banke buvo pervesta 6 187,92 Eur draudimo išmoka. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjai draudiko išmokėta draudimo išmoka atlygino ir pagal UAB „Inchape Motors“ nustatytas automobilio remonto išlaidas apskaičiuotą žalą, ir dėl šio eismo įvykio pareiškėjos patirtas papildomas išlaidas. Konstatuotina, kad pareiškėjos reikalavimas atlyginti su eismo įvykiu susijusias papildomas išlaidas neturi būti tenkinamas, nes jos pareiškėjai buvo atlygintos išmokant 6 187,92 Eur draudimo išmoką.

Dėl nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo

Vertinant pareiškėjos reikalavimą atlyginti jos patirtas 98,03 Eur turto vertintojo samdymo išlaidas (šias išlaidas pagrindžia UAB „Klasera“ išrašytas „pinigų priėmimo kvitas“), pažymėtina, kad, vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis).

TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, tačiau šiame straipsnyje nėra nurodyta, kad asmuo neturi teisės reikalauti nuostolių atlyginimo,

jeigu paaiškėja, kad draudikas netinkamai įvykdė savo prievolės ir dėl to nukentėjęs trečiasis asmuo turėjo papildomų (įrodinėjimo) išlaidų. Manytina, kad minėta teisės norma reiškia, kad nukentėjęs trečiasis asmuo, abejojantis dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio, turi teisę bet kada savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į turto vertintoją, tačiau draudikas neprivalo atlyginti kiekvieno nukentėjusio trečiojo asmens, norinčio patikrinti draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio pagrįstumą, turėtų išlaidų. Tokiu būdu įstatymų leidėjas užtikrina, kad nukentėję tretieji asmenys kreiptųsi į turto vertintoją tik turėdami pagrįstų abejonių dėl draudimo išmokos apskaičiavimo. Jeigu, atlikus turto vertinimą, paaiškėja, kad draudiko nustatytas draudimo išmokos dydis turi būti perskaičiuotas, nukentėjęs asmuo turi teisę reikalauti atlyginti jo turėtas išlaidas bendra teisės aktuose nustatyta nuostolių atlyginimo tvarka.

Remiantis bendrosiomis civilinę atsakomybę reglamentuojančiomis teisės normomis, pažymėtina, kad asmuo, padaręs žalą, turi ją atlyginti (CK 6.245, 6.256, 6.263 ir kiti straipsniai). CK 6.249 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad, be tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų, į nuostolius įskaičiuojamos protingos išlaidos, susijusios su žalos įvertinimu.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, vadovaudamasis draudiko eksperto atliktos transporto priemonės „Honda Accord Tourer“ 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų apžiūros duomenimis, apskaičiavo 4 724,34 Eur žalą dėl transporto priemonės sugadinimo. Pareiškėja su draudiko apskaičiuota suma nesutiko ir kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją, prieš tai nepateikusi draudikui pretenzijos dėl galbūt neteisingai nustatyto žalos dydžio ir nesulaukusi galutinio oficialaus draudiko sprendimo dėl draudimo išmokos. Lietuvos bankas neturi duomenų, kad pareiškėja, kilus ginčui dėl žalos dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavusi su draudiku arba tiesiogiai su draudiku sprendusi nesutarimą. Kita vertus, vertinant aplinkybę, kad iš pradžių draudikas nustatė 4 724,34 Eur žalą, o gavęs nepriklausomo turto vertintojo ataskaitą ir perskaičiavęs žalą – apskaičiavo 5 663,72 Eur automobilio remonto išlaidas (be PVM), darytina išvada, kad draudiko sprendimą perskaičiuoti žalos dydį iš esmės paskatino pareiškėjos pateikta Vertinimo ataskaita. Taigi, draudikas savo veiksmais yra pripažinęs, kad pirminė žala buvo apskaičiuota netinkamai.

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamo ginčo atveju nėra pagrindo daryti išvados, kad pareiškėja laiku kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją (kartu dėl to patyrė išlaidų), todėl atitinkamai nėra pagrindo konstatuoti, kad minėtas turto vertinimas buvo būtinas ir neišvengiamas. Tačiau, nepaisant to, pareiškėjos inicijuotas turto vertinimas turėjo esminės įtakos draudiko veiksams pripažįstant pirminio skaičiavimo nepagrįstumą, todėl darytina išvada, kad draudikas turi atlyginti pusę (49,02 Eur) pareiškėjos patirtų nepriklausomo turto vertintojo samdomo išlaidų.

Dėl pareiškėjos reikalavimo atlyginti prašymo išnagrinėti vartojimo ginčą siuntimo registruotu paštu išlaidas pagrįstumo

Pažymėtina, kad pareiškėja, be kitų draudiko atžvilgiu keliamų reikalavimų, taip pat pateikė reikalavimą atlyginti prašymo išnagrinėti vartojimo ginčą siuntimo registruotu paštu išlaidas. Siekdama patvirtinti pateikto reikalavimo pagrįstumą ir jo dydį, pareiškėja Lietuvos bankui pateikė AB „Lietuvos paštas“ išrašytą sąskaitą faktūrą, kuri pagrindžia, kad registruoto laiško siuntimas kainavo 1,45 Eur.

Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte nustatyta, kad, priimdamas sprendimą dėl ginčo esmės, Lietuvos bankas vartotojo prašymu sprendžia dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra, atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Pažymėtina, kad pareiškėjos patirtos 1,45 Eur prašymo nagrinėti vartojimo ginčą siuntimo registruotu paštu išlaidos yra priskirtinos prie išlaidų, susijusių su pareiškėjos ir draudiko ginčo Lietuvos banke nagrinėjimu, ir dėl jų atlyginimo turi būti sprendžiama pagal Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkto sąlygas.

Įvykus 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykiui, pareiškėja reikalavo, kad draudikas išmokėtų draudimo išmoką, atlyginančią UAB „Klasera“ nustatytas 8 290,41 Eur remonto išlaidas su PVM. Pareiškėja taip pat reikalavo atlyginti 516,20 Eur papildomas išlaidas, kurios priežastiniu ryšiu susiję su dėl 2017 m. balandžio 3 d. eismo įvykyje padaryta žala, ir 98,03 Eur turto vertinimo samdymo išlaidas, iš viso 8 904,64 Eur. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas pareiškėjai jau yra išmokėjęs 6 187,92 Eur draudimo išmoką, darytina išvada, kad pareiškėjos kreipimėsi dėl ginčo nagrinėjimo keliamas reikalavimas sudaro 2 716,72 Eur.

Įvertinus visą turimą informaciją, nustatyta, kad pareiškėjos reikalavimas yra tenkintinas tik iš dalies, rekomenduojant draudikui atlyginti pareiškėjai 49,02 Eur už turto vertintojo paslaugas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjos patenkintų reikalavimų procentas yra 1,8. Darytina išvada, kad draudikui kyla pareiga į pareiškėjai mokėtiną 49,02 Eur turto vertinimo samdymo išlaidų atlyginimo sumą įskaičiuoti 1,8 procento pareiškėjos patirtų 1,45 Eur prašymo išnagrinėti vartojimo ginčą siuntimo registruotu paštu išlaidų ($1,45 \text{ Eur} \times 0,018 = 0,026$). Taigi draudikui kyla pareiga iš viso pareiškėjai atlyginti 49,05 Eur, t. y. 50 procentų pareiškėjos patirtų turto vertintojo samdymo išlaidų ir proporcingas patenkintų pareiškėjos reikalavimų daliai pašto išlaidas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjos L. K. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui atlyginti pareiškėjai 49,05 Eur, t. y. 50 procentų pareiškėjos patirtų turto vertintojo samdymo išlaidų ir proporcingas patenkintų pareiškėjos reikalavimų daliai pašto išlaidas.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
viršininkė, pavaduojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė